

«TAURAN Insurance» Сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген
28.05. 2026 жылғы №22/26 хаттама
күшіне енген күні 28.05. 2026 жылы

«TAURAN Insurance» САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ
ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ

МАЗМҰНЫ:

Тарау:	Бет.
1. Жалпы ережелер	3
2. Сақтандыру объектісі	4
3. Сақтандыру жағдайлары және сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер	4
4. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі	6
5. Сақтандыру сыйлықақысы. Франшизы	6
6. Сақтандыру мерзімі және аумағы	7
7. Сақтандыру шартын жасау және ресімдеу тәртібі	7
8. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	7
9. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері	9
10. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі	9
11. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары	10
12. Сақтандыру шартының шарттарын тоқтату және өзгерту	11
13. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдарлары	12
14. Қосарланған сақтандыру	12
15. Форс-мажор	12
16. Кері талап қою құқығы	12
17. Дауларды шешу тәртібі	13
18. Қосымша шарттар	13

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру ережелері, Қазақстан Республикасы «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабы 3-тармағының 9), 10), 11), 11-1) және 11-2) тармақшаларында көрсетілген кластарды қоспағанда (бұдан әрі мәтін бойынша – Ережелер), «TAURAN Insurance» Сақтандыру компаниясы» АҚ-мен (бұдан әрі – Сақтандырушы) «азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру» класы шеңберінде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (бұдан әрі – ҚР АҚ), Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңына (бұдан әрі – Сақтандыру қызметі туралы Заң) сәйкес әзірленген.
2. Осы Ережеге сәйкес мынадай кластарды қоспағанда, жеке және/немесе заңды тұлғалардың «азаматтық-құқықтық жауапкершілігін» сақтандыру класы бойынша сақтандыру жүзеге асырылады:
 - автомобиль көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - әуе көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - кәсіби жауапкершілікті сақтандыру.
3. Осы Ережелер сақтандыру шартын жасаудың жалпы талаптарын құрайды. Сақтандыру шарттары (бұдан әрі - шарт/Сақтандыру шарты) тараптардың келісімі бойынша осы ережелерде көзделмеген талаптарды қамтуы мүмкін.
4. Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру сақтанушы келтірген зиянды өтеуге міндетті болған жағдайда, үшінші тұлғаларға келтірілген залалды ішінара немесе толық өтеу мөлшерінде сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды көздейтін, барлық тәуекелдерді, Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 6-бабы 3-тармағының 9), 10), 11), 11-1) және 11-2) тармақшаларында көрсетілген сыныптармен қамтылатын тәуекелдерді қоспағанда, қамтитын сақтандыру түрлерінің жиынтығы болып табылады.
5. Белгілі бір тұлғаның азаматтық-құқықтық жауапкершілігін және белгілі бір мүдделерді сақтандырудың ерекшеліктеріне қарай Шартта сақтандырудың осы класына жататын өзге де тәуекелдер, бас тарту, алып тастау үшін негіздер және басқа да шарттар көзделуі мүмкін.
6. Осы Ережелерде мынадай ұғымдар қолданылады:
 - 1) **Сақтанушы** - Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасаған тұлға;
 - 2) **Сақтандырушы** - сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни сақтандыру жағдайы басталған кезде Шартта белгіленген тәртіппен сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті тұлға;
 - 3) **Сақтандырылушы** - өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға.
 - 4) **Пайда алушы** – шартқа сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын үшінші тұлға. Заңды тұлға да, жеке тұлға да пайда алушы бола алады.Зиян келтірілген үшінші тұлға қайтыс болған жағдайда Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес оның қайтыс болуына байланысты зиянды өтетуге құқығы бар тұлға Пайда алушы бола алады;
- 5) **Сақтандыру сыйлықақысы** - Шарттың шарттарына сәйкес сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеттемелерін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті Шартта белгіленген ақша сомасы;
- 6) **Сақтандыру жағдайы** - оның басталуымен шарт сақтандыру төлемін көздейтін оқиға;
- 7) **Сақтандыру сомасы** - шартта белгіленген, Сақтандырушы Шарт бойынша өз міндеттемелерінің орындалуына жауапты болатын ақша сомасы. Сақтандыру сомасы Сақтандырушының жауапкершілігінің шегі болып табылады. Кез келген жағдайда сақтандыру төлемінің шекті мөлшері (жауапкершілік шегі) әрбір сақтандыру жағдайы бойынша Шартта белгіленген сақтандыру сомасынан аспайды.
- 8) **Сақтандыру (сақтандыру арқылы қорғау)** - Сақтандырушының Шарттың шарттарына сәйкес сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңінде орын алған сақтандыру жағдайлары бойынша тиісті тұлғаға сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеттемесі.
- 9) **Сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі** — бұл Сақтандырушыда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеті туындайтын кезең.
- 10) **Шарт қойылмайтын франшиза** - Сақтанушының залалды өтеуге өзінің қатысуы. Әрбір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемінің сомасынан шегерілетін, Сақтандырушының өтеуіне жатпайтын залалдың бір бөлігі шарт қойылмайтын франшиза.
- 11) **Сақтандыру аумағы** - сақтандыру арқылы қорғау қолданылатын аумақ.
- 12) **Суброгация** - subrogation - Сақтандыру өтемін төлеген сақтандырушыға сақтанушының келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға қоятын талап ету құқығының ауысуы.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

7. Сақтандыру объектісі Сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін, сақтандыру жағдайы туындауы салдарынан үшінші тұлғаның өміріне/денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген зиян үшін Сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау қаупімен байланысты мүлдітік мүдделері болып табылады, келесілерді қоспағанда:

- автомобиль көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- әуе көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- ғарыш объектілері иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- кәсіби жауапкершілікті сақтандыру.

8. Осы Ережелерге сәйкес Сақтандырушы Сақтанушылармен жауапкершіліктің әртүрлі түрлері бойынша, соның ішінде төмендегілерді қоса алғанда, сақтандыру шарттарын жасайды:

- 1) жалпы азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
 - 2) зияткерлік меншік объектісі (тауар белгісі) құқық иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - 3) көршілер алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
 - 4) жалға берушінің/жалға алушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - 5) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - 6) қоршаған ортаға зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
 - 7) қызметкердің өмірі мен денсаулығына зиян келтіргені үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
 - 8) өнімнің (көрсетілетін қызметтердің) сапасы үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
 - 9) шарт/келісімшарт бойынша азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру.
9. Сақтандырушы осы Ережелердің 8-тармағында көрсетілмеген объектілермен, бірақ осы Ережелердің 7-тармағында көрсетілген шектеулерді ескере отырып, сақтандыру шарттарын жасай алады.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

10. Сақтандыру жағдайы - Сақтандыру шартына сәйкес Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндетті оқиға. Үшінші тұлғалардың өміріне/денсаулығына және/немесе мүлдітік мүдделеріне зиян келтіруге байланысты Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталуы шарт бойынша сақтандыру жағдайы болып табылады.

11. Сақтандыру жағдайы деп қаралатын оқиға төменде көрсетілген барлық белгілерге ие болуы тиіс:

- 1) оқиғаның болу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;
- 2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі залалдардың мөлшеріне қатысты болжауға болмайтындығы;
- 3) оқиға шарттың қолданылуы шегінде болмай қоймайтын және объективті болуы тиіс деген қауіп болмаған, бұл туралы тараптар немесе ең болмағанда сақтанушы білетін немесе алдын ала хабардар болған;
- 4) оқиғаның басталуы Сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) мүлдітік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарларға ие;
- 5) оқиғаның басталуы Сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) ерік білдіруіне және (немесе) ниетіне байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтыс алу мақсатын көздемейді (алыпсатарлық тәуекел).

12. Жәбірленушіге зиян келтіргені үшін Сақтанушының жауапкершілігінің басталу фактісі Сақтанушы/Сақтандырылған жәбірленушіге келтірген зиянды өтеу туралы заңды күшіне енген сот шешімінің негізінде анықталады.

13. Жәбірленушіге зиян келтіру салдарынан туындайтын міндеттемелер бойынша Сақтанушының жауапкершілігінің туындау фактісі сақтандыру жағдайы деп танылады, егер:

- 1) үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне зиян келтірілген құқыққа қайшы әрекет (әрекетсіздік) Шарттың қолданылу кезеңінде жасалған болса;
- 2) жәбірленушіге зиян келтіру Сақтандырылушы тарапынан сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде жасалған болса;
- 3) Сақтанушының (оның қызметкерлерінің) әрекеттерінде қасақаналық немесе өрескел абайсыздық белгілері болмаса.

Қасақаналық тұлғаның құқыққа қайшы салдардың туындауын саналы түрде біліп, соған ұмтылуымен

сипатталады.

Өрескел абайсыздық тұлғаның өз міндеттерін орындау кезінде қажетті мұқияттылықты, адалдықты, қамқорлықты және сақтықты танытпауымен сипатталады, соның салдарынан міндеттер бұзылған, бірақ тұлғаның мұны болдырмауға толық мүмкіндігі болған.

Қызметкерлер деп еңбек шарты (келісімшарт) негізінде жұмыс орындайтын тұлғалар танылады; сондай-ақ азаматтық-құқықтық шарт бойынша жұмыс орындайтын тұлғалар да, егер олар бұл ретте Сақтанушының тапсырмасы бойынша және оның бақылауымен әрекет еткен немесе әрекет етуге тиіс болған жағдайда.

14. Бір себептен туындаған бірқатар дәйекті (немесе бір мезгілде) оқиғалардың әсері нәтижесінде бірнеше тұлғаға зиян келтіру бір сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылады. Осындай оқиғалар салдарынан келтірілген зиянды өтеу туралы барлық талаптар Сақтанушыға қатысты алғашқы талап қойылған сәттен бастап мәлімделген болып есептеледі.

15. Сақтандыру жағдайларының түрлері мен тәуекелдері тараптардың келісімімен Шартта айқындалады.

16. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оған келтірілген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға/сақтандырылушыға/пайда алушыға жүктеледі.

4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер

17. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (бұдан әрі – ҚР АҚ) 839-бабында көрсетілген сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату негіздерінен басқа, егер сақтандыру жағдайы төмендегі оқиғалардың және (немесе) мән-жайлардың нәтижесінде тікелей немесе жанама түрде туындаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады және/немесе сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы:

1) радиоактивті немесе өзге де иондаушы сәулеленудің әсерімен байланысты кез келген залалдар, соның ішінде радиоактивті заттардан бөлінетін альфа-, бета- немесе гамма-сәулелену, нейтрондар, зарядталған бөлшектер үдеткіштерінен шығатын сәулелену, оптикалық (лазерлер), микротолқынды (мазерлер) немесе ұқсас кванттық генераторлардан шығатын сәулелену;

2) соғыс немесе әскери іс-қимылдарға байланысты келтірілген зиянды өтеу туралы кез келген талаптар, соғыс жарияланған ба немесе жарияланбаған ба қарамастан, азаматтық соғыс, көтеріліс, бүлік, халық толқулары, миналардың, бомбалардың және басқа да соғыс құралдарының әрекеті, қарулы құрылымдар немесе террористер, олармен байланысты кез келген саяси ұйымдар мен тұлғалардың әрекеттері, сондай-ақ мемлекеттік органдардың немесе қандай да бір саяси ұйымдардың өкімі бойынша мүлікті тәркілеу, реквизициялау, қамауға алу, жою немесе бүлдіру салдарынан туындаған жағдайларды қоса алғанда;

3) Сақтандырушының тәуекел дәрежесін арттыратын мән-жайларды жою жөніндегі талаптарын Сақтанушы орындамаған жағдайда зиян келтірілген кезде, зиянды өтеу туралы талаптар қою;

4) жанама залалдар, яғни олардың туындауы мен сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға арасында тікелей себеп-салдарлық байланыс жоқ залалдар;

5) Сақтанушының тек оның мәртебесінен немесе лауазымды тұлға, директор, басқарма мүшесі ретінде немесе соған ұқсас сайланатын не тағайындалатын лауазымды атқаруына байланысты қызметінің сипатына ғана негізделген кез келген жауапкершілігі;

6) адамның иммун тапшылығы вирусы тудыратын инфекция (АИТВ-инфекциясы);

7) адам қаны негізінде әзірленген фармацевтикалық препараттарды өндіру немесе пайдалану;

8) өсімдіктерді қорғау құралдарын пайдалану немесе олардың әсері;

9) Сақтанушының немесе оның қызметкерлерінің өндірістік не кәсіби қызметі шеңберінде (оның ішінде өнім өндіру, жөндеу, өзге қызметтер көрсету және т.б.) өңделетін, қайта өңделетін немесе өзге де әсерге ұшырайтын заттарға келтірілген кез келген залал;

10) ар-намыс пен қадір-қасиетті қорғау туралы кез келген талаптар немесе талап-арыздар, сондай-ақ азаматтардың, ұйымдардың немесе өзге тұлғалардың беделіне зиян келтіретін және шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді тарату нәтижесінде келтірілген залалды өтеу туралы өзге де ұқсас талаптар;

9) өндірістің қауіпсіздігін бақылауды жүзеге асыруға жауапты басшылық пен лауазымды тұлғалардың кінәсінен орын алған оқиғалар;

11) Сақтанушының төлем қабілетсіздігі немесе банкроттығы салдарынан туындайтын кез келген қуыным талаптар;

12) жарыстарға, сынақтарға немесе оларға дайындық процесіне қатысу;

13) тұрақты, жүйелі немесе ұзақ термиялық әсер ету немесе газдардың, булардың, сәулелердің, сұйықтықтардың, ылғалдың немесе кез келген, оның ішінде атмосфералық емес жауын-шашынның (күйе, ыс, түтін, шаң және т.б.) әсері. Алайда, аталған әсер кенеттен және алдын ала болжанбаған

жағдайда, мұндай залалдар өтелуге жатады;

14) Сақтанушының өрт қауіпсіздігі қағидаларын және тұрмыстық, өндірістік және өзге де жабдықтарды пайдаланудың өзге де қағидаларын бұзуы;

15) құрылыстардың, жабдықтардың, материалдардың тозуы, соның ішінде нормативтік пайдалану мерзімінен тыс қолданылған жағдайларды қоса алғанда;

16) бұл үшін уәкілетті емес қызметкерлердің немесе нұсқамадан өту, қайта даярлау мерзімі өтіп кеткен тұлғалардың, сондай-ақ психикалық аурулармен, эпилепсиямен және әрекет қабілеттілігін шектейтін басқа да аурулармен ауыратын адамдардың қызметі;

17) Сақтандырушы Сақтанушыға жалпы қабылданған нормаларға сәйкес тәуекел дәрежесін едәуір арттыратын мән-жайларды жою қажеттігін көрсеткен жағдайда, Сақтанушы оларды Сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде жоймағаны;

18) Сақтанушының Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормалары мен талаптарын қасақана бұзуы;

19) алкоголь, есірткі құралдары немесе басқа да елітетін заттарды қолдану салдарынан туындаған кез келген түрдегі мас күйінде, не дәрілік препараттарды медициналық емес мақсатта қолдану нәтижесінде жасалған әрекеттер/әрекетсіздіктер;

20) Сақтанушының техникалық ақауы бар мүлікті пайдалануы;

21) дүлей апаттар, атап айтқанда: жер сілкінісі, жанартаудың атқылауы немесе жер асты отының әсері, көшкін, таудың опырылуы, боран, құйын, дауыл, су тасқыны, бұршақ немесе нөсер жаңбыр және т.б.;

22) асбесттің, асбест шаңының, диоксиннің, диэтилстиролдың, формальдегидтің немесе сипаттамалары, әсері немесе әрекет етуі бойынша ұқсас басқа заттардың әсері;

23) гендік инженерия жұмыстары жүргізілетін немесе гендік инженерия арқылы организмдердің (өнімдердің) босатылуымен (шығуымен) байланысты жабдықтар мен құрылыстарды өндіру;

23) генетикалық өзгерістер;

24) электрмагниттік өрістің әсері.

18. Сақтандыру арқылы қорғау мына талаптарға және/немесе қуынымдарға қолданылмайды:

1) сақтандыру аумағының шегінен тыс жерде келтірілген немесе осы Шартта белгіленген сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын залалды өтеу туралы;

2) сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні Сақтанушыға белгілі болған фактіге, жағдайға, оқиғаға, қатеге немесе сақтандыру оқиғасына байланысты туындайтын талаптар;

3) Жәбірленушінің өзінің зиян келтіруге кінәлі болуы;

4) қоршаған ортаға келтірілген зиянды өтеу туралы.

19. Өтелуге жатпайды:

1) айыппұл салу, тұрақсыздық айыбын өндіріп алу және басқа да санкциялар (азаматтық, қылмыстық, әкімшілік немесе шарттық болсын) салдарынан келтірілген залалдар;

2) үшінші тұлғалардың моральдық залалын, жанама залалдарын өтеу туралы талаптар, оларға мыналар жатады: сақтандыру жағдайы нәтижесінде өндірістің, қызметтің және т.б. тоқтап қалуынан туындаған шығыстардың ұлғаюы, ұтылған пайда;

3) Сақтанушының жарамсыз (жойылған) мүлікті жою бойынша шығыстары;

4) Сақтанушы шығаратын өнім және/немесе қызмет/жұмыс үшін жауапкершіліктің басталуы нәтижесінде келтірілген залал.

5) Сақтандырушы, егер бұл Сақтандырушыны БҰҰ тарапынан тыйым салынған немесе шектелген кез келген санкцияға немесе сауда немесе экономикалық санкцияларға, Еуропалық Одақтың, Америка Құрама Штаттарының заңдарына немесе нұсқауларына/өкімдеріне ұшыраса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

20. Сақтандырушы сақтандыру жағдайы туындаған жағдайда Сақтанушыға сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға құқылы, егер сақтандыру жағдайы мына себептердің салдарынан орын алса:

1) Сақтанушының, Сақтандырылушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның орын алуына ықпал ететін қасақана әрекеттері, қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерді қоспағанда;

2) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыста болатын қасақана қылмыстық құқықбұзушылық немесе әкімшілік құқықбұзушылық деп танылған Сақтанушының, Сақтандырылған адамның және (немесе) Пайда алушының әрекеттері.

21. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына негіз ретінде сондай-ақ келесі жағдайлар да болуы мүмкін:

1) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы әдейі жалған мәліметтер беруі;

- 2) Сақтанушының шартты жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы хабарламауы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің едәуір ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса;
 - 3) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан келетін залалды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;
 - 4) Сақтанушының келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан тиісті өтемақы алуы;
 - 5) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының мән-жайларын тергеп-тексеруге және келтірілген залал мөлшерін анықтауға кедергі келтіруі;
 - 6) сақтандыру жағдайының туындауы туралы Сақтандырушыны хабардар етпеуі (уақтылы хабардар етпеуі);
 - 7) Сақтанушының сақтандыру жағдайының туындауына жауапты тұлғаға қатысты өз талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығының өтуі үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы. Егер сақтандыру өтемі төленген болса, Сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтаруды талап етуге құқылы;
 - 8) заң актілерінде және/немесе сақтандыру шартында көзделген басқа да жағдайлар.
22. Сақтандырушыны Сақтанушының алдындағы сақтандыру жауапкершілігінен оның заңсыз іс-әрекеттерінің себептері бойынша босату бір мезгілде Сақтандырушыны сақтандырылушыға немесе пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады.
23. Егер бұл заң актілеріне қайшы келмесе, сақтандыру шартының шарттарында сақтандыру төлемінен бас тарту үшін басқа да негіздер көзделуі мүмкін.
24. Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді Сақтандырушы қабылдайды және Сақтанушыға осы Ереженің 11-тарауына сәйкес бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесімен жазбаша нысанда хабарланады.
25. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы сотқа шағым жасауы мүмкін.

4-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

26. Сақтандыру сомасы сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы болып табылады. Сақтандыру сомасы тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында белгіленеді.
27. Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандыру шартында көрсетілгеннен артық әрбір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру өтемін төлеудің шекті сомасы (Сақтандырушы жауапкершілігінің лимиттері) белгіленеді. Бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру өтемін төлеу ешқандай жағдайда тиісті жауапкершілік лимитінің шамасынан аспауы тиіс.
28. Тараптардың келісімі бойынша Сақтандыру шартында мүлктік залал, оның ішінде денсаулыққа немесе өлімге зиян келтіру бойынша жеке жауапкершілік лимиті шегінде сақтандыру төлемдерінің ең жоғары сомасы белгіленуі мүмкін.
29. Сақтандыру өтемі төленгеннен кейін, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру сомасы төленген өтемнің мөлшеріне азайтылады.

5-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы. Франшиза.

30. Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиісті сақтандыру сыйлықақысының мөлшері Сақтандырушының ішкі құжаттарында белгіленген сақтандыру сыйлықақысының ставкасын айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес немесе тараптардың келісімі бойынша есептеледі.
31. Сақтандыру шартында жалпы сақтандыру сыйлықақысы белгіленеді. Сондай-ақ сақтандыру шартында сақтандыру тарифтерінің сақтандыру сомасын (жауапкершілік лимитін), сақтандыру шарттарын және тәуекел дәрежесіне әсер ететін басқа да жағдайларды негізге ала отырып, әрбір сақтандырылушы бойынша және әрбір сақтандыру тәуекелі бойынша сақтандыру сыйлықақысы белгіленуі мүмкін.
32. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру мерзімінің өзгеруіне және сақтандыру жағдайының басталу тәуекелінің дәрежесіне әсер ететін факторларға байланысты өзгертілуі мүмкін.
33. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандырушының банктік шотына ақша аудару жолымен не Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандырушының кассасына қолма-қол ақшамен бір мезгілде/бөліп-бөліп төленеді.
- Сақтанушы сақтандыру шартында айтылған мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда, сақтанушының жазбаша хабарламасынсыз сақтандыру қорғауы күнтізбелік 30 күн мерзімге тоқтатыла тұрады. Сақтандыру арқылы қорғауды тоқтата тұру мерзімі

аяқталғаннан кейін және сақтанушы мерзімі өткен сақтандыру сыйлықақысын (кезекті сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда сақтандыру шарты Сақтанушыға 5 жұмыс күні бұрын хабарлама жіберу арқылы өзінің қолданылуын тоқтатады.

Егер сақтандыру арқылы қорғауды тоқтата тұру кезінде сақтандыру оқиғасының белгілеріне жауап беретін оқиға туындаса, онда сақтандырушы осындай шарт бойынша өз міндеттемелерін орындаудан және сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

34. Сақтандыру шартында Сақтандырушы өтемейтін залал - франшиза мөлшері көзделуі мүмкін. Франшиза тек шарт қойылмайтын болуы мүмкін және сақтандыру сомасына пайызбен де, абсолюттік мөлшерде де белгіленеді.

Шарт қойылмайтын (шегерілетін) франшиза кезінде барлық жағдайларда франшиза сомасын шегергендегі залал төленеді. Франшизаның түрі мен мөлшері тараптардың келісімімен белгіленеді.

6-тарау. Сақтандыру мерзімі және аумағы

35. Егер Сақтандыру шартында өзгеше көрсетілмесе, Сақтандыру шарты 12 (он екі) айға жасалады.

36. Егер сақтандыру шартында өзгеше көрсетілмесе, сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу мерзімі сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

37. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының аумағы сақтандыру аумағы болып табылады.

7-тарау. Сақтандыру шартын жасау және ресімдеу тәртібі

38. Сақтандыру шартын жасау үшін Сақтанушы Сақтандыру шартының құрамдас және ажырамас бөлігі болып табылатын сақтандыруға өтінішті Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша ресімдейді. Сақтандыруға арналған өтініште тәуекел дәрежесін бағалауға мүмкіндік беретін барлық мәліметтер көрсетілуге тиіс.

39. Алынған деректердің негізінде Сақтандырушы сақтандыру шартын жасау туралы шешім қабылдайды.

40. Сақтандыру шартын ресімдеу үшін Сақтандырушы сақтандыруға арналған өтініште көрсетілген және тәуекел дәрежесін сипаттайтын деректерді растайтын қосымша құжаттарды талап етуі мүмкін.

41. Сақтандыру шарты жазбаша нысанда мына тәсілдер арқылы жасалады:

1) тараптардың сақтандыру шартын жасауы;

2) Сақтанушының осы Ережеге қосылуы және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін беруі.

Сақтандыру шарты мен сақтандыру полисінің форматтары Сақтандырушының ішкі құжаттарымен бекітіледі.

42. Сақтандыру шартын/полисін Сақтанушы Тараптардың Сақтандыру шартын жасауы және оған екі тараптан қол қоюға өкілеттігі бар тұлғаның электрондық цифрлық қолтаңбасы арқылы куәландыруы арқылы электрондық нысанда жасауы мүмкін.

43. Сақтанушы сақтандыру тәуекелін анықтау мақсатында оған Сақтандырушы қойған өзге де сұрақтарға жауап беруге міндетті.

44. Сақтандырылушы туралы ақпараттың дұрыстығы үшін Сақтанушы жауап береді.

45. Сақтандыру шартын жасау алдында Сақтанушы Қазақстан Республикасы заңдарының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Сақтанушыны, Сақтандырылушыны, Пайда алушыны сәйкестендіру үшін қажетті құжаттарды ұсынуға міндетті.

46. Сақтандырушы сақтандыру шартын жасағанға дейін, сондай-ақ оның қолданылу кезеңінде азаматтық-құқықтық жауапкершілік сақтандырылатын объектіні, оны пайдалануына байланысты тексеру (қарау) жүргізуге құқылы. Сақтанушы бұған кедергі келтіруге құқылы емес..

8-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

47. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушы ұсынған құжаттар мен ақпараттың дұрыстығын тексеруге;

2) сақтандыру жағдайларын тергеуге қатысуға және оның қолданылу кезеңінде Сақтандыру шартын сүйемелдеуге байланысты өзге де жұмысты орындауға;

3) қажет болған жағдайда сақтандыру жағдайының фактісін, себебін және салдарларын растайтын құжаттар мен ақпаратты ұсыну туралы тиісті құзыретті органдарға сұрау салуға;

4) Сақтанушының сақтандыру шартының шарттарын орындауын тексеруге құқылы, бұл ретте Сақтанушы оған кедергі келтіруге құқылы емес;

5) Сақтанушының сақтандыру шарты талаптарын бұзғаны анықталған жағдайда, оларды жою бойынша

- жазбаша нұсқаулар беруге құқылы. Мұндай нұсқаулар Сақтанушы үшін міндетті болып табылады;
- 6) Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын орындамаған/тиісінше орындамаған жағдайда Сақтанушыға сақтандыру төлемінен бас тартуға;
 - 7) Сақтандыру шартын жасағаннан кейін Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және одан келетін ықтимал залал мөлшерін (сақтандыру тәуекелін) айқындау үшін елеулі мәні бар мән-жайлар туралы Сақтандырушыға әдейі жалған мәліметтер бергені анықталған жағдайда, егер бұл мән-жайлар Сақтандырушыға белгісіз болса және белгілі болуға тиіс болмаса, Сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап етуге құқылы;
 - 8) Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және ықтимал залалдың (сақтандыру тәуекелінің) мөлшерін айқындау үшін елеулі маңызы бар мән-жайлар туралы мәліметтер алуға және сақтандыру тәуекелін бағалауға;
 - 9) сақтандыру сыйлықақысын уақтылы алуға;
 - 10) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы хабарлауға;
 - 11) сақтандыру жағдайының басталғанын құжаттамалық растауға;
 - 12) Шартты мерзімінен бұрын бұзуға және Сақтанушының ол бойынша өз міндеттерін орындамауы нәтижесінде келтірілген залалды өтеуге;
 - 13) Сақтанушыдан/Пайда алушыдан, егер нақты мән-жайларды ескере отырып, олардың болмауы сақтандыру жағдайының басталу фактісі мен мән-жайларын анықтау және/немесе залалдың мөлшерін айқындау мүмкін болмаса, қосымша құжаттарды талап етуге;
 - 14) Сақтанушыға қойылатын талаптардың мөлшеріне заңда белгіленген тәртіппен дау айтуға; Сақтанушыдан Шарттың/Сақтандыру ережесінің барлық талаптарын орындауды талап етуге;
 - 15) егер олар шешім қабылдау үшін жеткілікті деп есептесе, сақтандыру жағдайының басталуы туралы мәселені қарау кезінде Сақтанушы ұсынатын қажетті құжаттардың тізімін қысқартуға;
 - 16) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына, сондай-ақ осы Ережелерге қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға.

48. Сақтандырушының міндеттері:

- 1) Сақтанушыны сақтандыру шарты жасалғанға дейін осы Ережелермен таныстыру;
- 2) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтанушы және оның мүлдіктік жағдайы туралы мәліметтерді жария етпеу;
- 3) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламаны алғаннан кейін Сақтандырушы міндетті:
 - а) сақтандыру төлемінің сомасын есептеуге;
 - б) сақтандыру төлемін сақтандыру актісі және залал сомасын есептеу негізінде Шартта белгіленген мерзімде жүргізуге;
- 4) Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру жағдайы кезінде залалды азайту үшін жұмсаған шығыстарын өтеу, бірақ Шартта белгіленген сомадан аспайтын мөлшерде.;
- 5) сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
- 6) сақтандыру жағдайының басталуы туралы өтінішті уақтылы қабылдау;
- 7) Сақтанушы (Сақтандырылушы) немесе жәбірленуші (пайда алушы) не олардың өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оларға жетіспейтін құжаттар туралы құжаттардың жетіспеу фактісі анықталған сәттен бастап он жұмыс күні ішінде хабарлау;
- 8) Сақтандыру шартының талаптарын сақтау;
- 9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де міндеттерді орындау.

49. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандыру шартын жасағанға дейін сақтандыру ережелерімен, оның ішінде Сақтандырушының интернет-ресурсында танысуға;
- 2) Сақтандыру шартында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өз міндеттерін тиісінше орындаған жағдайда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін алуға;
- 3) Сақтандырушыдан сақтандырудың барлық шарттарын түсіндіруді талап етуге;
- 4) Сақтандырушының келісімімен Сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге;
- 5) онда айтылған шарттарда Шартты мерзімінен бұрын бұзуға;
- 6) сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлес өзгеруімен сақтандыру тәуекелін өзгертуге;
- 7) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына сотқа шағымдануға;
- 8) сақтандыру құпиясына;
- 9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да құқықтарға.

50. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және оның басталуынан болуы мүмкін залалдардың (сақтандыру тәуекелінің) мөлшерін

айқындау үшін елеулі мәні бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;

2) сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, шартты жасау кезінде сақтандырушыға хабарламаған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 жұмыс күнінен кешіктірмей хабарлауға;

3) сақтандыру шартында көрсетілген мерзім ішінде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;

4) Сақтандырушыны сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы хабардар етуге;

5) Сақтандырушымен қарым-қатынаста құпиялылықты қамтамасыз етуге, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандыру шарттары бойынша Сақтандырушы ұсынған мәліметтерді жария етпеуге;

6) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген талап қою мерзімі ішінде, осы Шарттың талаптарына немесе қолданыстағы заңнамаға сәйкес Сақтанушының немесе Пайда алушының сақтандыру төлемін толық немесе ішінара алуға құқығын жоятын мән-жай анықталған жағдайда, Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыдан жазбаша хабарлама алған сәттен бастап 7 (жеті) жұмыс күнінен кешіктірмей сақтандыру төлемінің барлық сомасын Сақтандырушыға қайтаруға;

7) Сақтанушы келтірген сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін зиянды өтеу туралы талап немесе талап-арыз берілген кезде 3 (үш) жұмыс күні ішінде сақтандыру жағдайының орнын, уақытын және барлық мән-жайларын көрсете отырып, Сақтандырушыны жазбаша нысанда хабардар етуге. Егер Сақтанушы көрсетілген әрекеттерді орындауға дәлелді себептермен мүмкіндігі болмаған жағдайда, ол мұны құжат жүзінде растауға тиіс;

8) Сақтандыру шартының шарттарын сақтауға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де міндеттерді орындауға;

10) егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, Сақтандырылушының Сақтандыру шартын жасауға келісімін алуға;

11) Сақтандырушының дербес деректерді жинауға және өндеуге Сақтандырылушыдан келісім алуға;

Тараптар Тараптардың келісімі бойынша өзге де құқықтар мен міндеттерді белгілей алады.

9-тарау. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері

51. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

1) сақтандыру жағдайының себептерін, барысын және салдарын анықтау үшін барлық қажетті шараларды қолдануға;

2) дереу, бірақ кез келген жағдайда шартта көрсетілген мерзімнен кешіктірмей Сақтандырушыға және құзыретті органдарға болған оқиға туралы хабарлау фактісін объективті түрде тіркеуге мүмкіндік беретін оған қолжетімді тәсілмен хабарлауға;

3) құзыретті органдарда оқиғаны құжаттамалық ресімдеуді қамтамасыз етуге;

4) сақтандыру жағдайына байланысты өзіне қойылатын барлық талаптар туралы Сақтандырушыға дереу, бірақ 3 жұмыс күнінен кешіктірмей хабарлауға;

5) мүмкіндігінше Сақтандырушының бүлінген мүлікті қарауға қатысуын және келтірілген зиянның мөлшерін белгілеуді қамтамасыз етуге;

6) сақтандыру жағдайынан болатын залалды азайту шараларын қолдануға;

7) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап қою құқығының сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз етуге;

8) сақтандыру жағдайлары бойынша залалды өтеу туралы талаптар қойылған жағдайда Сақтандырушыға сотта және соттан тыс қорғауға барлық мүмкін болатын жәрдем көрсетуге;

9) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептерін, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшерін бағалауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы беруге;

10) өтемақы төлемеуге, сақтандыру жағдайына байланысты оған қойылатын талаптарды ішінара немесе толық мойындамауға, сондай-ақ Сақтандырушының келісімінсіз осындай талаптарды реттеу бойынша қандай да бір тікелей немесе жанама міндеттемелерді өзіне қабылдамауға;

11) Сақтанушыда өтемақының тұрақты төлемдерін тоқтатуды немесе олардың мөлшерін азайтуды талап ету мүмкіндігі пайда болған жағдайда, бұл туралы Сақтандырушыны хабардар етуге;

12) егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыны хабардар ету және қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдау міндеті ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін Сақтандырылушыға жүктеледі.

10-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

52. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғанын, келтірілген зиянның мөлшерін дәлелдеу үшін Сақтанушы/Пайда алушы сақтандыру төлемін өз есебінен алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды жинайды және ұсынады:

- 1) сақтандыру жағдайының басталуы туралы өтініш;
 - 2) осы Шарттың және қосымша келісімдердің түпнұсқасы немесе көшірмесі (бар болса);
 - 3) сақтандыру жағдайының басталу фактісін, оның басталу себептерін растайтын құзыретті органдардың құжаттары;
 - 4) келтірілген мүлктік залалдың мөлшерін айқындайтын, Сақтандырушы ұсынған тиісті сертификаты бар тәуелсіз бағалаушы жасаған бағалау туралы есеп не Сақтандырушының Калькуляция жасау жолымен залалды бағалауды жүргізуі туралы өтініш, бұл ретте Сақтандырушының залалды бағалаудың тиісті түрін жүргізуге өкілеттігі/құзыреті болмаған жағдайда, соңғысы оны жүргізуден бас тартуға құқылы;
 - 5) стационарлық науқастың медициналық картасынан үзінді көшірме; еңбекке жарамсыздық парақтары; медициналық мекеменің қорытындысы және құзыретті органның мүгедектікті белгілеу туралы анықтамасы;
 - 6) жәбірленушінің қайтыс болғаны туралы куәліктің/хабарламаның көшірмесі;
 - 7) қызметкердің (үшінші тұлғаға зиян/залал келтірген) Сақтанушымен еңбек қатынастарындағы жай-күйі фактісін растайтын құжаттар;
 - 8) келтірілген зиянды және оның мөлшерін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, Жәбірленушінің зиянды өтеу туралы талап арызының көшірмесі, Сақтанушының жауапкершілік фактісін тану туралы заңды күшіне енген сот шешімі;
 - 9) сақтандыру төлемін алу құқығын куәландыратын құжаттар: жеке басын куәландыратын құжат, ЖСН/БСН, сақтандыру төлемін аудару үшін Жәбірленуші шотының банктік деректемелері немесе сақтандыру төлемін алуға Жәбірленуші өкілінің сенімхатының түпнұсқасы (Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда, атап айтқанда, мұраға құқық туралы куәліктің нотариалды куәландырылған көшірмесі);
 - 10) қорғаншы және қамқоршы органның/жергілікті атқарушы органның кәмелетке толмаған/іс-әрекетке қабілетсіз мұрагерлер үшін сақтандыру төлемін заң бойынша олардың өкілінің алуы туралы келісімінің түпнұсқасы;
 - 11) сақтандырылған сақтандыру объектісіне арналған барлық басқа сақтандыру өтемдері туралы мәліметтерді растайтын құжаттар;
 - 12) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында Сақтанушы шеккен шығыстарды растайтын құжаттар;
 - 13) бүлінген немесе жойылған мүлікті иелену құқығын растайтын құжаттардың түпнұсқалары мен көшірмелері;
 - 14) дәріханалардан және медициналық мекемелерден әрбір препараттың атауын, рәсімін, қабылдауын, олардың саны мен құнын көрсете отырып, медициналық препараттарды сатып алуды, емшаралардан өтуді, дәрігерлерді қабылдауды растайтын шоттардың түпнұсқалары (фискалдық, тауарлық чектер, төлем туралы түбіртектер және т.б.); сондай-ақ емдеуші дәрігерді медициналық препараттарды қабылдауға, емшаралардан өтуге, дәрігерлерді қабылдауға тағайындаулары;
53. Құзыретті органдардың құжаттары түпнұсқада немесе осы құжатты берген құзыретті органның жауапты тұлғасының мөрімен және қолымен расталған көшірмеде ұсынылуы тиіс.

11-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

54. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдайды және сақтандыру төлемін жүзеге асырады не сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды және сақтанушыға және пайда алушыға барлық қажетті құжаттарды алған сәттен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде жазбаша дәлелді бас тартуды жібереді.

55. Сақтандыру төлемі Сақтандырушы Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы және сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде жәбірленуші шеккен нақты залал мөлшерінен аспайды. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Пайда алушының сақтандыру төлемі туралы жазбаша нысандағы өтініші және Сақтанушы ұсынған құжаттар негізінде жүргізеді.

56. Сақтандыру өтемі Сақтандырушы тарапынан Пайда алушыға төленеді.

57. Жәбірленушіге келтірілген залалдың мөлшері ұсынылған құжаттардың негізінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру төлемінің лимитінен аспайтын мөлшерде айқындалады.

58. Бұл ретте мүлік бүлінген кезде сақтандыру төлемінің мөлшері амортизациялық тозу мен франшиза шегеріле отырып, сақтандырушының немесе ол ұсынған тәуелсіз бағалаушының бағалау туралы есебіне сүйене отырып есептеледі. Мүлік жойылған, жоғалған, құртылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін Сақтандырушы оның нарықтық құнын негізге ала отырып, бірақ одан әрі пайдалануға жарамды қалдықтар мен франшизалар шегерілген сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасынан аспайтын амортизациялық тозуды ескере отырып айқындайды.

59. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандыру сомасы сақтандыру төлемінің мөлшеріне азайтылады. Сақтандыру сомасын азайту сақтандыру төлемі жүзеге асырылған күннен бастап жүргізіледі.

60. Сақтандырушы сақтанушыға (пайда алушыға) немесе сақтанушының қызметкерлеріне қатысты құзыретті органдар қылмыстық іс қозғап, сақтандыру жағдайының туындауына және келтірілген залалға әкеп соққан мән-жайларды тергеп-тексеру жүргізіліп жатқан жағдайда — тергеу аяқталғанға дейін, сондай-ақ сақтандырушының өз тергеп-тексеруін жүргізу жағдайында — сақтандыру төлемін кейінге қалдыруға құқылы. Егер сақтанушы жеке тұлға болса, онда соңғы құжатты ұсынған сәттен бастап ұзартудың шекті мерзімі 15 жұмыс күнін құрайды. Егер қылмыстық қудалау органдары және/немесе заңды күшіне енген сот шешімімен сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыруға құқығы жоқ екені анықталса, онда сақтанушы сақтандырушыға хабарлаған сәттен бастап 1 жұмыс күні ішінде төленген сақтандыру төлемін қайтаруды жүзеге асыруға міндетті.

61. Егер сақтандыру жағдайы сақтандыру сыйлықақысы төленгенге дейін басталған болса, сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

62. Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру бойынша сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) шеккен нақты залал мөлшерінен аспауы тиіс.

63. Мүліктік сақтандыру шартының шарттарында сақтандыру төлемі сомасының шегінде заттай нысандағы залалдың өтемақысымен сақтандыру төлемін ауыстыру көзделуі мүмкін.

64. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауаптылықта болады.

12-тарау. Сақтандыру шартының шарттарын тоқтату және өзгерту

65. Шарттың қолданылуы келесі жағдайларда тоқтатылады:

- 1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 2) Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімдерде және тәртіппен сақтандыру сыйлықақысын, сақтандыру жарнасын төлеуді жүзеге асырмау;
- 3) тараптардың келісімі бойынша;
- 4) Сақтандырушының Сақтандыру шартының талаптарында айқындалған сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы.

66. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көрсетілген негіздер бойынша сақтандыру шарты шартты тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап екінші тарапты күнтізбелік 10 күн ішінде жазбаша түрде хабардар етуге тиіс. Хабарлама мерзімі өткен жағдайда, шартты бұзу екінші тараптың бұзу туралы хабарламаны алған күнінен бастап жүзеге асырылады.

67. Сақтанушы сақтандыру шартынан кез келген уақытта бас тартуға құқылы.

68. Осы Ережелердің 65-тармағының 3) тармақшасы бойынша Шартты мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы Тараптар бұзудың болжамды күніне дейін кемінде 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын бір-бірін хабардар етуге міндетті.

69. Егер Сақтандыру шартының қолданылуы осы Ережелердің 65-тармағының 1), 2), 4) тармақшаларына сәйкес тоқтатылған жағдайларда Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу туралы хабарлама талап етілмейді.

70. Сақтандырушыны тарату кезінде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) қайтару Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленген кредиторлардың талаптарын қанағаттандыру кезектілігіне сәйкес жүзеге асырылады.

71. Осы Ережелердің 65-тармағының 3) тармақшасына сәйкес сақтандыру шарты бұзылған жағдайда, сондай-ақ сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасын азайту туралы қосымша келісім жасалған кезде, сақтандырушы оған шарттың қолданылмаған кезеңі үшін төленген сақтандыру сыйлықақыларын сақтандыру шартын сүйемелдеуге байланысты шығыстарды ескере отырып қайтарады, бұл мөлшер

сақтандыру шартында белгіленген және келесі формула бойынша есептеледі:

Мерзімінен бұрын бұзу кезінде: $CB = П - (П * РВД\%) - ((П/С) * СД) - В - ДЗ$, мұнда СВ — қайтару сомасы; П — Шарт бойынша сыйлықақы; РВД — Шартты сүйемелдеу бойынша шығыстар; С — сақтанжыру мерзімі; СД — Шарттың қолданылу мерзімі; В - Шарт бойынша жүзеге асырылған/жүзеге асырылуға жататын төлемнің мөлшері; ДЗ - Шарт бойынша дебиторлық берешек.	Сақтандыру сомасы азайған кезде: $С = Усс * Ст / Ср * Кн - Усс * Ст / Ср * Кн * РД - В$, мұнда: С — қайтарылуға жататын сақтандыру сыйлықақысы; Усс - азаймалы сақтандыру сомасы; Ст - Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру тарифі; Ср — Сақтандыру мерзімі (күндермен); Кн - пайдаланылмаған күндер саны; РД — Сақтандыру шартын сүйемелдеу бойынша шығыстар; В- Шарт бойынша жүзеге асырылған/жүзеге асырылуға жататын төлемнің мөлшері.
---	---

72. Егер Сақтанушының талаптары Сақтандырушының сақтандыру шартының шарттарын орындамауына немесе тиісінше орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын толығымен қайтарады.

73. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген негіздер бойынша Сақтанушының талабы бойынша Шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға Шарттың қолданылмаған кезеңі үшін өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын қайтарады, бұл ретте сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 10%-ы мөлшерінде істі жүргізуге жұмсалған шығыстар және осы сақтандыру объектісі бойынша Шарт шеңберінде жүзеге асырылған сақтандыру төлемдері шегеріледі. Егер Сақтандырушының талаптары Сақтанушының Шарт талаптарын орындамауы немесе тиісінше орындамауы салдарынан туындаса, Сақтандырушы Сақтанушыға ол төлеген сақтандыру сыйлықақыларын қайтармайды.

74. Осы Ережелердің 65-тармағының 1), 2), 4) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша Сақтанушының талабы бойынша Шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы немесе оның бөлігі қайтарылуға жатпайды.

75. Сақтанушы-жеке тұлға сақтандыру шартын жасаған күннен бастап он төрт күнтізбелік күн ішінде одан бас тартқан жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) қайтарады, бұл ретте сақтандырудың қолданылған уақытына пропорционалды сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бөлігі және сақтандыру шартын бұзуға байланысты шығындар шегеріледі, олар алынған сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) 10%-ынан аспауға тиіс.

76. Сақтандыру шартын жарамсыз деп танудың шарттары, негіздері және салдары Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес айқындалады.

13-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдарлары

77. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер ететін болса, дереу жазбаша хабарлауға міндетті.

78. Кез келген жағдайда елеулі деп мынадай өзгерістер танылады

1) сақтандыру объектілеріне қатысты жасалған немесе жасалатын басқа да сақтандыру шарттарының болуы/қосарланған сақтандыру;

2) сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген мәліметтердің өзгеруі.

79. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

80. Егер Сақтанушы немесе Сақтандырылушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартымен белгіленеді.

81. Сақтандырушы сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соққан мән-жайлар жойылған болса, сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

14-тарау. Қосарланған сақтандыру

82. Шартты жасау кезінде және оның қолданылу кезеңінде Сақтанушы Сақтандырушыны басқа Сақтандырушылармен жасалған осыған ұқсас тәуекелдер бойынша барлық сақтандыру шарттары туралы хабардар етуге міндетті.

83. Егер Сақтандырушы сақтандырған ұқсас тәуекелдер бойынша сақтандыру жағдайы туындаған сәтте басқа да сақтандыру шарттары қолданыста болса, келтірілген залал бойынша сақтандыру төлемі әр сақтандыру ұйымы сақтандырған сақтандыру сомаларының арақатынасына пропорционалды түрде бөлінеді, ал Сақтандырушы тек өз үлесіне тиесілі бөлігінде ғана сақтандыру төлемін жүзеге асырады, өйткені жалпы төлем сомасы келтірілген залал мөлшерінен аспауға тиіс.

15-тарау. Форс-мажор

84. Форс-мажор – сақтандыру шартын жасағаннан кейін туындаған, алдын ала болжау немесе еңсеру мүмкін болмаған төтенше сипаттағы оқиғалар салдарынан пайда болған, еңсерілмейтін күш жағдайларының нәтижесі болып табылатын және Сақтандырушыны сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді орындаудан босататын төтенше мән-жайлар.

85. Форс-мажорлық жағдайларға, бірақ олармен шектелмей, су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа да табиғи апаттар, кез келген сипаттағы соғыстар немесе әскери іс-қимылдар, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйым салулары жатады.

16-тарау. Суброгация

86. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Сақтанушының келтірілген залал үшін жауапты тұлғаға қоятын талап ету құқығы төленген сома шегінде ауысады.

87. Сақтанушы залалды өтеу талабын қою құқығын жүзеге асыру үшін қажетті, өзінде бар барлық құжаттарды Сақтандырушыға беруге міндетті.

88. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залал үшін жауапты тұлғаға қойылатын өз талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

17-тарау. Дауларды шешу тәртібі

89. Сақтандыру шарты бойынша туындайтын даулар келіссөздер жолымен шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген жағдайда дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен соттың қарауына беріледі.

18-тарау. Қосымша шарттар

90. Егер сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, тараптар арасындағы барлық өзара есеп айырысулар Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің төлем жасау күнгі бағамы бойынша теңгемен жүзеге асырылады.

91. Тараптардың келісімі бойынша осы Ережеде көзделген шарттар өзгертілуі мүмкін.